

Závery Rady z 10. mája 2012 o digitalizácii kultúrneho materiálu, jeho sprístupňovaní online a o digitálnom uchovávaní

(2012/C 169/02)

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

VZHLADOM NA TO, ŽE:

- Digitalizácia kultúrneho materiálu členských štátov, jeho sprístupňovanie online a jeho dlhodobé digitálne uchovávanie sú nevyhnutné na to, aby mali v digitálnej ére všetci prístup ku kultúre a znalostiam a aby sa podporovalo bohatstvo a rozmanitosť európskeho kultúrneho dedičstva.
- Digitalizovaný kultúrny materiál je dôležitým zdrojom pre európske kultúrne a kreatívne priemyselné odvetvia⁽¹⁾. Digitalizácia kultúrneho dedičstva členských štátov a jeho sprístupňovanie online z vnútroštátneho i cezhraničného hľadiska prispieva k hospodárskemu rastu a tvorbe pracovných miest a budovaniu jednotného digitálneho trhu prostredníctvom rastúcej ponuky nových a inovačných online produktov a služieb.
- Na zabezpečenie synergických účinkov úsilia vykonávaného na vnútroštátnych úrovniach, ako aj na zabezpečenie toho, aby dostupnosť európskeho kultúrneho dedičstva online dosiahla kritickú úroveň, sú potrebné koordinované kroky na úrovni Únie.
- Od roku 2006, keď Rada prijala závery o digitalizácii kultúrneho materiálu, jeho dostupnosti online a o digitálnom uchovávaní⁽²⁾, sa kontext úsilia o digitalizáciu a spolupráce na európskej úrovni zmenil. V roku 2008 sa vytvorila Europeana ako spoločný viacjazyčný prístupový bod k európskemu digitálnemu kultúrnemu dedičstvu a v záveroch Rady z roku 2010 s názvom „Europeana: ďalšie kroky“⁽³⁾ sa stanovil plán jej ďalšieho rozvoja;

1. VÍŤA:

- odporúčanie Komisie z 27. októbra 2011 o digitalizácii kultúrneho materiálu, jeho dostupnosti online a o uchovávaní digitálnych záznamov⁽⁴⁾ (2011/711/EÚ) ako súčasť Digitálnej agendy pre Európu⁽⁵⁾;

2. UZNÁVA:

- prebiehajúce úsilie členských štátov o digitalizáciu materiálu kultúrnych inštitúcií a zabezpečovanie jeho dostupnosti online, ako aj snahu zabezpečiť financovanie digitalizácie v čase hospodárskej krízy,
- cennú prácu Europeany, inštitúcií členských štátov a vnútroštátnych zberných miest prispievajúcich do Europeany z hľadiska obsahu a koordinácie,

⁽¹⁾ Podľa správy o konkurencieschopnosti Európy za rok 2010 predstavujú kreatívne priemyselné odvetvia 3,3 % HDP EÚ a 3 % zamestnanosti v EÚ.

⁽²⁾ Ú. v. EÚ C 297, 7.12.2006, s. 1.

⁽³⁾ Ú. v. EÚ C 137, 27.5.2010, s. 19.

⁽⁴⁾ Ú. v. EÚ L 283, 29.10.2011, s. 39.

⁽⁵⁾ KOM(2010) 245 v konečnom znení/2.

- že hoci sa v digitalizácii európskeho kultúrneho dedičstva dosiahol pokrok, na premenu tohto dedičstva na trvácne bohatstvo európskych občanov a hospodárstva v digitálnej ére sú potrebné ďalšie kroky;

3. ZDÔRAZŇUJE:

- potrebu zdôrazniť bohatstvo európskeho kultúrneho dedičstva v online prostredí a presadzovať tvorbu obsahu a nových online služieb v rámci informačnej spoločnosti a znalostnej ekonomiky,
- kľúčový význam zabezpečenia dlhodobej životaschopnosti Europeany, okrem iného aj z hľadiska riadenia a financovania, a potrebu ďalej ju rozvíjať ako spoločný viacjazyčný prístupový bod k európskemu digitálnemu kultúrnemu dedičstvu a ako cenný zdroj pre kreatívne priemyselné odvetvia, a to najmä zlepšovaním kvality a rozmanitosti digitalizovaného kultúrneho materiálu všetkých kategórií (texty, audiovizuálny materiál, muzeálne predmety, archívne záznamy atď.),
- potrebu spolupráce členských štátov a Komisie zameranej na presadzovanie kvalitatívnych a technických noriem obsahu zaraďovaného do Europeany,
- potrebu pokračovať v práci na technických normách digitalizácie a metaúdajov, okrem iného aj v rámci Europeany, v záujme prístupnosti i dlhodobého uchovávaní digitálneho materiálu,
- základnú víziu spolupráce so všetkými relevantnými partnermi s cieľom predísť tomu, aby bol materiál z 20. storočia cez Europeanu nedostupný, a teda aj potrebu sprístupniť cez túto webovú stránku viac materiálu chráneného autorským právom,
- potrebu aktívne presadzovať dobrovoľné dohody⁽⁶⁾ o rozsiahlej digitalizácii komerčne nedostupných diel a ich sprístupňovaní online a prijať opatrenia potrebné na zabezpečenie potrebnej právnej istoty vo vnútroštátnom a cezhraničnom kontexte,
- že pri digitalizácii európskeho kultúrneho dedičstva a jeho sprístupňovaní online by sa mali v plnej miere dodržiavať práva duševného vlastníctva;

⁽⁶⁾ Zástupcovia zainteresovaných strán podpísali v nadväznosti na dialóg zainteresovaných strán pod záštitou Komisie 20. septembra 2011 v Bruseli memorandum o porozumení o kľúčových zásadách digitalizácie a sprístupňovania komerčne nedostupných diel.

4. BERIE NA VEDOMIE:

- správu s názvom „Nová renesancia“⁽¹⁾, ktorú vypracovala skupina pre reflexiu (*Comité des Sages*) a ktorá sa týka sprístupnenia európskeho kultúrneho dedičstva online, a nedávny legislatívny návrh Komisie o infraštruktúrach digitálnych služieb, ktorý sa okrem iného týka aj financovania Europeany v rámci Nástroja na prepojenie Európy⁽²⁾, ako aj návrhy týkajúce sa osirotených diel⁽³⁾ a opakovaného použitia informácií verejného sektora⁽⁴⁾;

5. VYZÝVA ČLENSKÉ ŠTÁTY, ABY:

- podnikli potrebné kroky v súlade s prioritami stanovenými v prílohe s cieľom:
 - konsolidovať svoje stratégie a ciele digitalizácie kultúrneho materiálu,
 - konsolidovať organizáciu digitalizácie a poskytovanie financovania na digitalizáciu, okrem iného presadzovaním využívania verejno-súkromných partnerstiev,
 - zlepšiť rámcové podmienky pre sprístupňovanie kultúrneho materiálu online a jeho využívanie,
 - prispieť k ďalšiemu rozvoju Europeany okrem iného podnecovaním kultúrnych inštitúcií, aby na stránku zaradili všetok relevantný digitalizovaný kultúrny materiál,
 - zabezpečiť dlhodobé digitálne uchovávanie

a pritom brali ohľad na rôznu úroveň pokroku v digitalizácii a na rôzne prístupy k nej, ako aj na úsilie členských štátov o celkovú rozpočtovú konsolidáciu;

6. VYZÝVA KOMISIU, ABY:

- v súlade so závermi Rady o Europeane z roku 2010 naďalej podporovala Europeanu ako spoločný viacjazyčný prístupový bod k európskemu digitálnemu kultúrnemu dedičstvu,
- zhromažďovala, analyzovala a šírila výsledky a skúsenosti získané na úrovni členských štátov a Únie; na tomto základe predkladala každé dva roky správu o pokroku v digitalizácii, sprístupňovaní online a digitálnom uchovávaní,
- podporovala výmenu informácií a osvedčených postupov okrem iného v súvislosti s verejno-súkromnými partnerstvami a normami digitalizácie;

7. VYZÝVA ČLENSKÉ ŠTÁTY, KOMISIU A EUROPEANU, ABY V RÁMCI SVOJICH PRÍSLUŠNÝCH PRÁVOMOCÍ:

- v súlade so závermi Rady o Europeane z roku 2010 pokračovali v práci na pláne týkajúcom sa obsahu Europeany vrátane majstrovských diel európskeho kultúrneho dedičstva vybraných v jednotlivých členských štátoch,
- zvyšovali informovanosť širokej verejnosti o Europeane,
- propagovali využívanie materiálu, ktorý je prístupný prostredníctvom Europeany, a súvisiacich metaúdajov na inovačné účely pri plnom dodržiavaní práv duševného vlastníctva,
- ďalej rozvíjali Europeanu ako prístupový bod ústretový voči používateľom,
- dosiahli konkrétny pokrok v rokovaní o riadiacej štruktúre Europeany.

⁽¹⁾ http://ec.europa.eu/information_society/activities/digital_libraries/comite_des_sages/index_en.htm

⁽²⁾ KOM(2011) 665 v konečnom znení/3.

⁽³⁾ KOM(2011) 289 v konečnom znení.

⁽⁴⁾ KOM(2011) 877 v konečnom znení.

PRÍLOHA

Prioritné činnosti a orientačný harmonogram

Navrhovaný harmonogram činností a cieľov je orientačným plánom práce členských štátov na roky 2012 – 15.

1. Konsolidovať svoje stratégie a ciele digitalizácie kultúrneho materiálu týmito krokmi:

Do konca roka 2012 sa skonsolidujú ciele v oblasti digitalizácie a zachová sa alebo podľa potreby zvýši prioritárna prísúdená digitalizácia.
Do roku 2013 sa vyvinú normy pre výber materiálu určeného na digitalizáciu a pre spôsob prezentovania tohto materiálu online a uplatnia sa technické normy na zabezpečenie interoperability a migrácie obsahu. Pokiaľ ide o voľný materiál, normami by sa malo nabádať k čo najširšiemu prístupu k jeho opakovanému využívaniu a odrádzať od používania rušivých vodoznakov alebo iných vizuálnych ochranných prostriedkov, ktoré znižujú jeho použiteľnosť.
Posilní sa monitorovanie pokroku v digitalizácii s cieľom vytvoriť prehľad o situácii na vnútroštátnej úrovni a prispieť k prehľadu o situácii na európskej úrovni.
Do konca roka 2013 sa prispeje k hodnoteniam pokroku v digitalizácii a digitálnom uchovávaní na európskej úrovni, ktoré vykonáva Komisia.

2. Konsolidovať organizáciu digitalizácie a poskytovanie financovania na digitalizáciu, okrem iného presadzovaním využívania verejno-súkromných partnerstiev týmito krokmi:

Budú sa podnecovať verejno-súkromné partnerstvá zamerané na digitalizáciu medzi kultúrnymi inštitúciami a súkromnými partnermi, pričom sa bude vychádzať z kritérií uvedených v odporúčaní Komisie 2011/711/EÚ.
Vo vhodných prípadoch sa budú využívať štrukturálne fondy EÚ na spolufinancovanie digitalizačných činností ⁽¹⁾ .
Budú sa presadzovať opatrenia na optimalizáciu využitia digitalizačnej kapacity na dosiahnutie úspor z rozsahu, pamätajúc pritom na potenciál cezhraničnej spolupráce.

3. Zlepšiť rámcové podmienky pre sprístupňovanie kultúrneho materiálu online a jeho využívanie týmito krokmi:

Zabezpečí sa, aby voľné diela zostali v zásade voľné aj po digitalizácii, pričom sa v plnej miere zohľadnia práva duševného vlastníctva.
Budú sa presadzovať dobrovoľné dohody zainteresovaných strán a iné mechanizmy, ktoré uľahčia digitalizáciu komerčne nedostupných diel a ich sprístupňovanie online.

4. Prispievať k ďalšiemu rozvoju Europeany týmito krokmi:

Kultúrne inštitúcie, ako aj vydavateľstvá a iní držiteľia práv sa budú nabádať, aby sprístupňovali svoj digitalizovaný materiál prostredníctvom Europeany, pričom sa zohľadnia orientačné ciele pre minimálny obsahový príspevok do Europeany uvedené v prílohe II k odporúčaniam Komisie 2011/711/EÚ.
Prostredníctvom Europeany sa sprístupní široké spektrum diel a predmetov kultúrneho a historického významu vrátane majstrovských diel vybraných jednotlivými členskými štátmi.
Do konca roka 2012 sa dokončia plány na začlenenie obsahu do Europeany v súlade so závermi Rady z roku 2010, pričom sa zohľadní potreba začleniť do Europeany relevantný materiál, ktorý je už digitalizovaný.
Bude sa presadzovať zhromažďovanie zbierok na vnútroštátnej úrovni, napríklad zriaďovaním alebo posilňovaním národných zberných miest a prispievaním k cezhraničným zberným miestam pre Europeany.
Bude sa podnecovať používanie spoločných digitalizačných noriem a systematické používanie stálych identifikátorov.

⁽¹⁾ Týmito závermi nie sú dotknuté rokovania o nadchádzajúcom viacročnom finančnom rámci.

Bude sa podnecovať široké a bezplatné sprístupňovanie metaúdajov, ktorými do Europeany prispievajú kultúrne inštitúcie na opakované použitie a na inovačné aplikácie.

Bude sa zvyšovať informovanosť širokej verejnosti o Europeane s osobitným dôrazom na deti a mladých ľudí.

5. Zabezpečiť dlhodobé digitálne uchovávanie týmito krokmi:

Budú sa presadzovať a posilňovať stratégie dlhodobého digitálneho uchovávania sprevádzané plánmi ich vykonávania.

Bude prebiehať vzájomná výmena informácií o stratégiách a akčných plánoch v oblasti dlhodobého digitálneho uchovávania.

Zabezpečia sa potrebné právne rámcové podmienky pre dlhodobé digitálne uchovávanie, pokiaľ ide o viacnásobné rozmnožovanie a migráciu digitálneho kultúrneho materiálu zo strany verejných inštitúcií na účely uchovávania, pričom sa budú plne dodržiavať právne predpisy Európskej únie i medzinárodné právne predpisy o právach duševného vlastníctva.

Zabezpečí sa potrebné právne prostredie pre archiváciu materiálu vytvoreného v digitálnom formáte s cieľom zaručiť jeho dlhodobé uchovávanie.

Pri tvorbe alebo aktualizácii politík a postupov archivácie materiálu pôvodne vytvoreného v digitálnom formáte sa bude zohľadňovať vývoj v iných členských štátoch, aby sa zabránilo veľkej rozdielnosti pravidiel archivácie.

Zabezpečí sa, aby sa v rámci procesov digitalizácie alebo pri tvorbe pôvodného digitálneho materiálu vytváral dostatok deskriptívnych a technických metaúdajov a trvalých identifikátorov.